

Ishaja vsak
dan razen
nedelj in
praznikov.

LETO—YEAR XI.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. TOREK 14. MAJA (MAY) 1918

STEV.—NUMBER 113.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Organizacija brzojavnih uslužben- cev napreduje.

BRZOJAVNI DRUŽBI NI TO VSEČ.

Pomagati si ne more, kajti pravi-
ca je na strani uslužbeno-
cev.

Chicago, Ill. — "Menim, da bi morale biti velike korporacije za javne potrebe, od katerih je ljudje precej odvisno, pod nekakšnim nadzorom zvezne komisije, ki bi pazila na delovne razmere in na druge stvari, do katerih uslužbenec opravičen, da so za-
stavljane."

Tako je pričal Preston Carlton od Western Union Telegraph Co. pred državnim odborom države Massachusetts v juniju 1916. Mr. Carlton je bil 8. maja t. l. pred zvezno komisijo (narodnim vojniškim odborom za delavsko politiko). Odbor je med drugimi do-
ločili priznati tudi tole:

"Pravica delavcev do organizacije v strokovnih unijah in da skupno sodelujejo po svojih izvo-
ljenih zastopnikih, je potrjena. Te pravice se ne sme na noben način omejevati, jemati ali ovrniti od strani podjetnikov."

"Podjetniki naj ne odpuščajo delavcev, ker so člani unije ali če niso, naj bodo legalno delo za unije."

To je glas predsednika Združenih držav, ki govori po komisiji, katero je imenoval. Kljub tem besedam je mr. Carlton dobil potrebo, da odpušča brzojavne uslužbence križem Združenih držav, ker so obiskali shode unije ali so pa člani unije brzojavnih uslužbeno-
cev, ki je poznana pod imenom Commercial Telegraphers Union.

Njegov nastop ni ustavil orga-
niziranja brzojavnih uslužbeno-
cev. V Seattle, Wash., na pr. ni bilo organizacije, danes šteje 200 članov. V Dallasu, Tex., je organi-
zacija imela 10 članov, danes jih ima 135. V Atlanti se je pridružil organizaciji 50 članov, v San An-
toniu 60, v Detroitu 90, v Cleve-
landu 30, v Denverju 50, v Bal-
timoru 40, v New Yorku nad 200.

VELIKA KAMPANJA ZA W. S. A V ILLINOISU PRICELA.

Chicago, Ill. — Po vseh mestih države Illinois je pričela velika kampanja za kupovanje vojni-
slovesnih znamk. V nedeljo so na-
menili vrliti veliki pohod v vsa mesta, največji so pa menda v Chicago, v kateri je bilo štiri-
deset pohodov. Kljub neugodno-
mu vremenu se je teh pohodov ude-
ležilo do 100.000 oseb. V ponde-
lek je bil velik pohod v Austinu, v mestu Chicago.

Države Nebraska, Kansas in
Iowa so že dosegle določeno
število vojni varčevalnih znamk,
katero tem ko je država Illinois o-
stala za njimi.

POGREŠANA LETALCA SO NASLI V ŠUMI.

Honolulu, T. H. — Majorja Har-
old Clarka in sarženta Grayja,
kateri sta poletela v notranje deželo,
so našli popolnoma brez sredstev
v divji šumi na Mauna Kea, ki je
le dve sto milj oddaljena od tu-
jskega mesta.

Njima je pošel gazolin in spu-
stila sta se morala na tla. Bila sta
tam dve noči brez hrane in
voda, divji šumi. Iskalo ju je na-
šle kravih pastirjev in mili-
tarni vojniki, ki so jih našli v
divjih šumah Mauna Kea, tri
mili od mesta.

PEKI NIMAJO VZROKA ZA PODRAŽITEV KRUKA.

Washington, D. C. — Živilska
komisija izjavlja, da peki nimajo
pravice za podražitev kruha, če-
rve gre cena nadomestilom za
pšenico moko navzgor.

Peki so v raznih mestih zagro-
bili, da podražijo kruh. Uprava pra-
ve se je koruzna moka dobi po
ceni, ki ni nižja od pšenice. Sploh bo
cena za nadomestila kmalu
povišana.

Izredna brutal- nost omejenega človeka.

POBIL JE SVOJO SOPROGO, DA SE REŠI SKRBI.

Sodišče mu zdaj preskrbi stano-
vanje in hrano.

Chicago, Ill. — Pravi brutalnež
je neki Horace G. Noakes. Zasluzil
je 90 dolarjev mesečno in jezilo
ga je, da se družina pomnoži za
enega člana.

Ko je njegova žena Marie zju-
traj ob šestih pripravljala zanj
zajetek, jo je udaril z železno ce-
vo po glavi. Po tem zločinu je vzel
\$45 iz predala v omari in jih vtak-
nil v žep. Razmetal je pohištvo
po sobah, prekučnil nekaj stolov,
kot da so roparji prišli v sobo, po-
bilo ženo na tla in jo oropal.

Noakes je mislil, da je žena
mrtva, ko je obležala nezvestna
na tleh, in odšel je na delo. Do-
mišljal si je, da ne bo nihče sumil,
da je on pobil ženo.

Dvanajst ur kasneje je našel
ženo njen oče, ki je šel na dom,
ker mu je telefoniral Noakes. Ko
je oče vstopil, se mu je nudila
strašna alika. Na stenah so bili
krvavi odtisi prstov, po sobah so
se poznale krvave sledi, kajti žena
je prišla k zavesti in je v del-
riju tavela po sobah okoli.

Noakes ni računil s policijo, da
se ne da tako hitro nazarovati, in
mislil je, da je morilski napad ta-
ko fino izvedel, da ne pride nikdar
na dan. Drugi dan so Noakesa
klicali na policijo in vprašali ka-
ko so lasje in kri prišli na njego-
ve hlače. Noakes je nekaj časa ta-
jil dejanje, ko je pa spoznal, da se
ne more izmuzniti iz zanke, je pri-
mal zločin.

Opravičeval je zločin, da bi mo-
ral imeti najmanj \$100 na mesec,
da bi izhajal, kadar bi se rodilo
dete; potem bi ga pa dete stalo tri
dolarje na mesec. 90 dolarjev pa
ne zadostuje še za dve osebi, da
živita prilično. Plašal je meseč-
no 33 dolarjev za stanovanje, 8
dolarjev za grocerijo, pet dolar-
jev je pa sam porabil na mesec.
Videl je, da ne more izhajati in
odločil se je, da ubije ženo, ker je
smatral uboj za najkrajšo pot, da
se reši vseh skrbi.

Žena je sedaj na očetovem do-
mu in zdravniki se trudijo, da ji
ohranijo življenje. Ko je prišla žena
k sebi, je pričela klicati svoje-
ga soproga, kajti revica ni vedela,
da jo je pobil njen soprog. Na gla-
vi ima več ran, kar dokazuje, da jo
je soprogo tolkel po glavi, ko je
ležala na tleh. Noakes trdi, da jo
je udaril samo enkrat.

Njen oče William Vanderpoel
je silno razočan in pravi, če
Noakes izpuste iz zapore pod po-
roštvom, da ga ubije.

PRODUKCIJA AVTOMOBILOV SE OMEJI.

Washington, D. C. — Po dveni-
urni konferenci tovarnarjev, ki
izdelujejo avtomobile, in odborov
za vojne industrije so baje zaklju-
čili, da omeje dobavo jekla za av-
tomobile za 75 odstotkov. Izjava
ni oficijelna, kljub temu pa sodi-
jo, da je resnična. Tovarnarji se
seveda trudijo izbrisati učinek te
neoficijelne izjave.

Tovarnarji mislijo izdelati 2-
000.000 avtomobilov; Bernard Ba-
ruch, predsednik odbora za vojne
industrije, J. Leonard Replogl,
ravnatelj za jeklo, in P. B. Noyes,
šef divizije za varčevanje v ku-
rnični upravi, pa menijo, da je ne-
mogoče odstopiti toliko jekla av-
tomobilski industriji, da izdela
nameravano število avtomobilov.
Armada, mornarica, in ladijski
odbor zahtevajo jeklo v veliki
množini in ga tudi neobhodno po-
trebujejo.

Vladni uradniki menijo, da je
treba dobavo jekla za avtomobil-
sko industrijo omejiti. Imenovan
je bil skupen odbor, ki sestoji iz
štirih avtomobilskih industrijal-
cev in štirih zastopnikov odbora
za vojne industrije, da določijo, ko-
liko jekla dobi avtomobilska in-
dustrija.

Ali Chicago dobi novo tovarno za topove?

INDUSTRIJALCI NAŠTEVA- JO PREDNOSTI MESTA.

Po teh je Chicago najpripravej-
še mesto za novo tovarno.

Chicago, Ill. — Meščani v Chi-
cago so postali aktivni, da dobe
novo tovarno za opremski depart-
ment, ki bo stala \$75.000.000

Posebna deputacija stavbinskih
strokovnikov odide v New York, da do-
kaže mr. Garyju, predsedniku U-
nited Steel korporacije, da je Chi-
cago najbolj prikladno mesto za
tovarno, v kateri bodo izdelovali
velike topove.

Meščani navajajo te le ugodno-
sti.

Mesto se nahaja 1000 milj od
morskega obrežja in je varno
pred sovražnimi napadi.

V stavbinski stroki je veliko
delavcev brez dela in to jamči, da
bo tovarna kmalu zgrajena.

Stanovniške razmere so ugod-
ne, drugje bi bilo treba še le gra-
diti hiše.

V šikaskem distriktu izdelujejo
vse potrebščine, ki jih lahko rabi
opremski departament.

Zemljišče za tovarno v Chicago
je lahko dobiti ob železnici ali vo-
dnem potu.

Mnoge železnice, ki se stekajo
v Chicago, omogočujejo, da pošil-
jajo hitro in točno produkte na
vse kraje in v morská pristanišča.

Armadni oficirji, ki prebivajo v
mestu in so jim znane razmere, so
baje že obvestili merodajne osebe
v Washingtonu, da je Chicago go-
lo pripravno mesto za tovarno,
v kateri bodo gradili topove.

Mesto ima zelo ugodne stano-
vanjske razmere, med tem ko ima
vlada velike težkoc, da preskrbi
delavcem na Hog Islandu in v
drugih vzhodnih industrijskih
središčih primerna stanovanja.
Meščani so prepričani, da se zva-
ni, uradniki vprav iz tega vzroka
odločijo, da zgrade tovarno za to-
pove v Chicago.

NAPAD S SAMOKRESOM NA ULICI.

Denver, Colo. — Fr. W. Shultz,
pisar pri Rdečem križu, se je pre-
pričal, da je v Denverju ponoči
ravnotako nevarno kot v strel-
skih jarkih.

Shultz je šel po Trinajsti cesti
in se bližal Weltonovi ulici, ko je
preden stopil tolovaj in mu zakli-
cal: "Roki kvikoi!" Preden ga
je Shultz vbojal, je tolovaj spro-
žil samokres in krogla ga je pra-
nila po desnem licu in mu preluk-
njala uho. Shultz se je vrgel na
tla, bandit je pa zbežal.

Ko je bil bandit že daleč proč
od pozorišča, se je Shultz pobral
in hitel domov. Prišelci domov, je
telefonično obvestil policijo o ro-
parskem napadu. Detektivl so šli
tako, da banditom, toda iskanje
je končalo brez uspeha.

ZRAKOPLOVCA STA SE VRI- LA BREZ NEZGODE.

San Antonio, Tex. — Zrakop-
lovska vajenca, ki sta bila v od-
trganem zrakoplovu, sta se sem-
kaj vrnila v avtomobilu.

Taboriščni adjutant, ni podal
izjave, kje sta se letalca spustila
na tla in na kakšen način sta se
rešila.

Letalci v zrakoplovih, ki služi-
jo za opazovanje, imajo s sabo
priprave, ki se razpno kot dežnik,
da se z njimi spuste na tla, če je
treba. Zrakoplov je prišel doli bli-
zo Austina.

PROHIBICIONISTI SE PR- PRAVLJAJO.

Chicago, Ill. — Glavni stan "Na-
rodne zveze suhačev", kateri
predseduje Bryan, je pričel s
kampanjo, da poruši vse Združe-
ne države za dobo vojne.

Kampanja bo trajala 60 dni.
Največji pritisk bodo napravili
na kongresnike in senatorje. Že
zdaj prerokujejo, da bo odposla-
nem 250.000 brzojavk zakonodaj-
cem, v katerih bodo zahtevali, da
se uvede narodna prohibicija.

Mnogo bolj hvalevredno de-
lo bi bilo, če bi šel denar za "Rdeči
križ" mesto za brzojavke.

Pri drugem pozivu pokličejo 800.000 mož.

RAZPREDLNİK PO DRŽA- VAH OBELODANJEN.

Največ mož bo dala država New
York.

Washington, D. C. — General
Crowder je izdal odredbo za dru-
gi poziv, v kateri je označeno šte-
vilo novincev, ki jih bo dala vsa-
ka država. V prvem razredu je se-
daj 2.421.480 novincev in vsaka
država bo dala od svojega števila
v prvem razredu 39,731 odstot-
kov.

Mogoče se število še pomnoži,
ko bodo naborne komisije pre-
štete ostale razrede in postavile
v prvi razred mnoge, ki so sedaj
v drugih razredih.

Vsaka država bo oddala slede-
če število mož:

Alabama	17,811
Arizona	2,255
Arkansas	15,127
California	39,846
Colorado	9,264
Connecticut	10,906
Delaware	1,718
Dist. of Columbia	3,290
Florida	9,743
Georgia	22,885
Idaho	3,557
Illinois	9,684
Indiana	9,923
Iowa	3,361
Kansas	22,521
Kentucky	3,928
Louisiana	69,643
Maine	18,870
Maryland	6,307
Massachusetts	41,619
Michigan	16,213
Minnesota	6,245
Mississippi	52,036
Missouri	30,812
Montana	18,743
Nebraska	12,892
Nevada	16,937
New Hampshire	19,106
New Jersey	4,026
New Mexico	10,463
New York	27,422
North Carolina	34,743
North Dakota	21,713
Ohio	14,137
Oklahoma	26,661
Oregon	8,314
Illinois	56,703
Iowa	4,682
Kansas	11,667
Kentucky	6,977
Louisiana	17,154
Maine	34,204
Maryland	2,971
Massachusetts	2,354
Michigan	17,082
Minnesota	7,901
Mississippi	12,411
Missouri	23,342
Montana	2,874
Nebraska	17,082
Nevada	7,901
New Hampshire	12,411
New Jersey	23,342
New Mexico	2,874
New York	17,082
North Carolina	7,901
North Dakota	12,411
Ohio	23,342
Oklahoma	2,874
Oregon	17,082
Illinois	7,901
Iowa	12,411
Kansas	23,342
Kentucky	2,874
Louisiana	17,082
Maine	7,901
Maryland	12,411
Massachusetts	23,342
Michigan	2,874
Minnesota	17,082
Mississippi	7,901
Missouri	12,411
Montana	23,342
Nebraska	2,874
Nevada	17,082
New Hampshire	7,901
New Jersey	12,411
New Mexico	23,342
New York	2,874
North Carolina	17,082
North Dakota	7,901
Ohio	12,411
Oklahoma	23,342
Oregon	2,874
Illinois	17,082
Iowa	7,901
Kansas	12,411
Kentucky	23,342
Louisiana	2,874
Maine	17,082
Maryland	7,901
Massachusetts	12,411
Michigan	23,342
Minnesota	2,874
Mississippi	17,082
Missouri	7,901
Montana	12,411
Nebraska	23,342
Nevada	2,874
New Hampshire	17,082
New Jersey	7,901
New Mexico	12,411
New York	23,342
North Carolina	2,874
North Dakota	17,082
Ohio	7,901
Oklahoma	12,411
Oregon	23,342
Illinois	2,874
Iowa	17,082
Kansas	7,901
Kentucky	12,411
Louisiana	23,342
Maine	2,874
Maryland	17,082
Massachusetts	7,901
Michigan	12,411
Minnesota	23,342
Mississippi	2,874
Missouri	17,082
Montana	7,901
Nebraska	12,411
Nevada	23,342
New Hampshire	2,874
New Jersey	17,082
New Mexico	7,901
New York	12,411
North Carolina	23,342
North Dakota	2,874
Ohio	17,082
Oklahoma	7,901
Oregon	12,411
Illinois	23,342
Iowa	2,874
Kansas	17,082
Kentucky	7,901
Louisiana	12,411
Maine	23,342
Maryland	2,874
Massachusetts	17,082
Michigan	7,901
Minnesota	12,411
Mississippi	23,342
Missouri	2,874
Montana	17,082
Nebraska	7,901
Nevada	12,411
New Hampshire	23,342
New Jersey	2,874
New Mexico	17,082
New York	7,901
North Carolina	12,411
North Dakota	23,342
Ohio	2,874
Oklahoma	17,082
Oregon	7,901
Illinois	12,411
Iowa	23,342
Kansas	2,874
Kentucky	17,082
Louisiana	7,901
Maine	12,411
Maryland	23,342
Massachusetts	2,874
Michigan	17,082
Minnesota	7,901
Mississippi	12,411
Missouri	23,342
Montana	2,874
Nebraska	17,082
Nevada	7,901
New Hampshire	12,411
New Jersey	23,342
New Mexico	2,874
New York	17,082
North Carolina	7,901
North Dakota	12,411
Ohio	23,342
Oklahoma	2,874
Oregon	17,082
Illinois	7,901
Iowa	12,411
Kansas	23,342
Kentucky	2,874
Louisiana	17,082
Maine	7,901
Maryland	12,411
Massachusetts	23,342
Michigan	2,874
Minnesota	17,082
Mississippi	7,901
Missouri	12,411
Montana	23,342
Nebraska	2,874
Nevada	17,082
New Hampshire	7,901
New Jersey	12,411
New Mexico	23,342
New York	2,874
North Carolina	17,082
North Dakota	7,901
Ohio	12,411
Oklahoma	23,342
Oregon	2,874
Illinois	17,082
Iowa	7,901
Kansas	12,411
Kentucky	23,342
Louisiana	2,874
Maine	17,082
Maryland	7,901
Massachusetts	12,411
Michigan	23,342
Minnesota	2,874
Mississippi	17,082
Missouri	7,901
Montana	12,411
Nebraska	23,342
Nevada	2,874
New Hampshire	17,082
New Jersey	7,901
New Mexico	12,411
New York	23,342
North Carolina	2,874
North Dakota	17,082
Ohio	7,901
Oklahoma	12,411
Oregon	23,342
Illinois	2,874
Iowa	17,082
Kansas	7,901
Kentucky	12,411
Louisiana	23,342
Maine	2,874
Maryland	17,082
Massachusetts	7,901
Michigan	12,411
Minnesota	23,342
Mississippi	2,874
Missouri	17,082
Montana	7,901
Nebraska	12,411
Nevada	23,342
New Hampshire	2,874
New Jersey	17,082
New Mexico	7,901
New York	12,411
North Carolina	23,342
North Dakota	2,874
Ohio	17,082
Oklahoma	7,901
Oregon	12,411
Illinois	23,342
Iowa	2,874
Kansas	17,082
Kentucky	7,901
Louisiana	12,411
Maine	23,342
Maryland	2,874
Massachusetts	17,082
Michigan	7,90

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 76c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4638.

Datum v oklepaju n. pr. (April 30—18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

ALI POJDE MEDVED ZOPET NA LED?

Ko se je pojavila prva preizkušnja v občinskem svetu v Chicagu, na čigavi strani so občinski svetovalci v tožbi proti plinski družbi, pri kateri gre, da družba vrne konzumentom \$10,000,000, ki jih je zaračunila preveč za uporabo plina, je glasovalo 31 občinskih svetovalcev, da se ne obdrži Donald R. Richberga kot pravdnika, ki zastopa interese konzumentov, 32 svetovalcev je pa glasovalo, da ostane.

Eden in trideset svetovalcev, ki so glasovali proti Richbergu, so pomagali plinski družbi. Kakšni vzroki so odločili pri njih, da so glasovali proti interesom konzumentov, ne vemo, ampak fakt ostane, da njih glas ni bil oddan za ljudske koristi.

Občinski svetovalci niso izvoljeni do njih smrti v občinski zastop. Prihodnje spomlad bodo zopet volitve. Od svetovalcev, ki so glasovali proti interesom konzumentov, jih bo moralo sedemnajst zopet pred volilce, če bodo hoteli še nadalje ostati v občinskem zastopu. Njih čas poteče spomladi in če hočejo ostati občinski svetovalci, morajo kandidirati in se priporočiti volilcem, da jih zopet izvolijo.

Kaj bodo storili volilci? Ali bodo pozabili, da so svetovalci glasovali proti njih interesom v tožbi proti plinski družbi za \$10,000,000? Ali se bodo volilci spomnili tega glasovanja in obračunili z njimi pri volilni žari, ali bodo zopet pozabili, kot so že večkrat, če občinski svetovalci niso zastopali njih interesov.

Volilci radi pozabijo, ali v tožbi proti plinski družbi so interesi volilcev tako jasno očitani, da jih ne more prezreti noben volilec, če ni delničar plinske družbe. Družba je iztirjala od konzumentov \$10,000,000 več za plin, kot bi smela po pogodbi. Izposlovala je sodnijsko prepoved, da ji mesto ni moglo zabraniti iztirjevanja računov pod pogojem, da družba vrne konzumentom denar, če strokovnjaki dožejo, da družba računi previsoko plin. Strokovnjaki so odločili proti družbi. In ko je bilo treba vrniti denar, ga družba ni hotela vrniti, ampak se da tožiti zanj.

Advokat Donald R. Richberg zastopa konzumente in priglasil je tožbo tako daleč, da sodišče izreče svojo sodbo. Družbi se zdi, da bo sodba izrečena proti nji in želi, da se pravda porine na dolgo klop.

To je dalo povod, da so gotovi interesenti hoteli odstaviti Richberga kot odvetnika, kajti če ni odvetnika, ki zastopa tožitelje, pravda časoma mirno zaspi. Seveda Ettelson trdi nasprotno.

Glasovanje v občinskem svetu je pokazalo, da je v njem 31 svetovalcev, ki žele, da se Richberg odstavi kot odvetnik.

Ti svetovalci so jasno s svojim glasovanjem povedali, na kateri strani stoje v pravdi proti plinski družbi. Zdaj so govorili svetovalci, spomladi pri občinskih volitvah naj pa govore volilci tako odločno, da bodo gospodje razumeli, da gre medved le enkrat na led.

Na zahtevo "Francoske zveze združnih društev" je "Narodni pomožni odbor" odločil \$100,000 za vpostavljenje konzumnih zadrug v distiktih, ki so sedaj v sovražnih rokah. Druge francoske zadrug so v ta namen nabrale \$90,000. Centralizirane zadrug zaveznih narodov so sklenile, da se denar uporabi za obnovo zadrug v Belgiji, Luksemburgu, Italiji, Rumunski, Srbiji, Črni gori in na Poljskem.

Avstrijski nazadnjaki, ki žele, da Avstrija postane del Nemčije, obtožujejo v prvi vrsti češke kmete in delavce, da nočejo delati in da izvajajo pasiven odpor, da se po državi razširi lakota in tako čimprej razpade črna zolta monarhija.

Rudarji v Illinoisu so po novem letu odprli deset novih konzumnih društev. Rudarji imajo zdaj v tej državi 62 konzumnih prodajaln. Vse dobro procvitajo. Duncan

McDonald, bivši tajnik rudarske organizacije v Illinoisu, je vrhovni organizator. Pod njegovim vodstvom se združno gibanje širi v sosedne države.

Naši fantje bodo namlatili junkerje in kajzerja, če pravočasno plačate dohodninski davek.

Če ne boste plačali dohodninskega davka, boste plačevali vojno odškodnino.

KONCERT DRUŠTVA LIRA

Chicago, Ill. — V nedeljo 12. maja je priredilo slov. pev. in tamburaško društvo Lira v Chicagu koncert v dvorani Bohemian American.

Sodelovala so pevska društva Ljubljana iz Waukegana, Sava iz Chicaga, in Slovan iz So. Chicaga. Točke, ki jih je proizvajal tamburaški zbor društva Lira, so sledeče: Ameriška himna; Ale-vette; Il Trovatore in Marzeljeza. Vse te točke so bile dobro proizvajane.

Pesem "Mladosti ni" je pel mešan pevski zbor društva Lira z dobrim uspehom. Posrečil se jim je tudi šestospev in zbor od Lucie di Lammemoor v slovenskem prevodu. Pesem "Večerna" je pel moški zbor društva Lira in jo je mogel na zahtevo občinstva še enkrat ponovljati.

"Divja rožica" sta peli v dvo-spevu ga. L. Nemanich in gdč. E. R. Koenig. Če rečem, da sta dobro rešile svojo nalogo, mislim, da nisem prav nič v protislovju z resnico.

Gdč. E. Jorga je deklamiral Gregorčičev "Cas" in Kettejevo "Zimska romanca". Kdor je že čul gdč. Jurga, naj si bo že v njenem nastopu pri dramatičnih igrah, pri petju ali deklamacijah, ta ve, da zna rešiti svojo nalogo in rešila jo je tudi pri teh deklamacijah.

L. Arditičev "Poljub" je pela ga. L. Nemanich in o nji morem reči le to, da je izvrstna pevka in dobra moč društva Lira, naj si bo pri pevskem ali tamburaškem zboru.

K. Mašekovo pesem "Pri zibel-ili" je pelo moško pevsko društvo Slovan iz So. Chicaga. To društvo ima dobre pevске moči, toda zdi se mi, da se ne zanimajo dosti za pevске vaje. Ne rečem, da so peči slabo, ampak kar mislim, da bi se s takimi moči lahko precej bolje pelo, če bi imeli nekoliko več vaj.

Pevsko društvo Sava je pelo pesmi "Slovo" in "Slanca". To je še mlado društvo, ki je v kratkem času obstanka pokazalo, da se s pogostimi vajami dosežejo lahko lepi uspehi. Obe pesmi so peli v lepi harmoniji in ako bodo pevec društva Sava ustrajali in se ertvovali za slovensko petje, obeta postati Sava še izvrstni pevski zbor. Pevovalca društva Sava je g. Frank Krže.

Mešani pevski zbor društva Ljubljana iz Waukegana, Ill., je pel Simon Gregorčičev "Ujetega pičča tožba". Kot so mi pravili, je bil to prvi nastop mešanega zbora društva Ljubljana. To bo tudi najbrže resnica, kajti poznalo se jim je, da rabijo še mnogo vaje pod vodstvom dobrega učitelja. Za vsako stvar je treba vaje in prakse, posebno pa velja to za petje in dramatične predstave. Od novega zbora se seveda ne more zahtevati umetniškega proizvajanja pevskih točk. V domovini se pevsko društvo ni niti upalo nastopiti, če bi ne bilo sigurno uspeha, kajti vsak se je bal neusmiljene kritike. V tem oziru je med Slovenci v Ameriki boljše, kajti stvarna kritika je skoro nepoznana stvar. Če se je semintja poskušalo kaj kritizirati ali svetovati, je sledila zamera. In tako smo večinoma hvalili vse od kraja dobro in slabo, "da se nismo nobenemu zamerili".

Moški zbor društva Ljubljana je pel Dragotin Kettejevo "Na poljanji". Nekoliko več harmonije pri petju bi jim prav nič ne škodilo. Anton Medvedovo "Rožico" so peli v četverospevu člani društva Ljubljana.

Samospeve je spremljala na klavirju ga. Mary Muha.

Pevovalca društva Lira je g. Jack Muha in tamburaškega zbora tega društva pa g. J. Weble. Ta dva sta se trudila, da sta izvežbala pevce in tamburaše kar najpopolnejše sta mogla. Društvo Lira je pri tem koncertu storilo v splošnem vse, kar je bilo v njegovih močeh in po danih razmerah mogoče, da poda občinstvu kar največ duševnega učinka. To je bil

tretji koncert društva Lira; kdor je bil na njegovem prvem koncertu, ta je prav lahko opazil, da so od takrat do sedaj mnogo napredovali.

Društvo Lira je rado nastopalo pri prireditvah drugih društev in mislim, da bodo to prijateljsko naklonjenost društvom ohranili tudi v bodoče. Dolžnost občinstva pa je, da podpira gmotno in moralno taka društva, dokler žive samo svoji umetnosti.

Udeležba na koncertu je bila obilna, kajti navzočih je bilo čez tristo ljudi in razume se, da tudi par sto otrok. Pri nas Slovenci je križ; če se hočejo starši udeležiti predstave, koncerta ali kakoršnokoli druge prireditve, morajo vzeti otroka s seboj. Vem, da se otrokom ne more dopovedati, naj bodo mirni. Priidejo v družbo drugih otrok, pa so še bolj razposojeni, kakor navadno doma. Pri tem pa neznansko motijo ljudi na odru in občinstvu v dvorani. Edini uspešen pripomoček k temu bi bil, da naši ljudje na kak način obogate, da si lahko najamejo peštuje za varovanje otrok. Na ta način bi otroci ostali doma, in na še priredbe bi dobile popolnoma drug značaj.

V kolikor sem se jaz vdeležil dosedanjih slovenskih prireditev v Chicagu, moram priznati, da se vede naše občinstvo v splošnem dostojno in mirno. Če proti koncu plezne zabave postajajo nekateri nekoliko glasni in predstavljajo svoje pevске talente. Kdo bi jim to zamermil; eni se zabavajo na ta in drugi na kak drug način. Raznim reformatorskim družbam ne dajejo Slovenci nobenega povoda za pritoževanje, razven, če se reče, da Slovenci niso prohibicionisti: Tudi na prireditvi društva Lira se je občinstvo po končanem programu zabavalo mirno in dostojno. Toda navada je, da plezne zabave naših društev posejajo razni mladi fakini, ki so večinoma tu rojeni člani poljske narodnosti, ki ne poznajo niti oštarijske ovške. To je taka mladina, ki je vsa svoja mlada leta prebila na ulici in se je na ta način popolnoma akvarila. Število teh vagabundov se je prihradilo tudi na prireditvi Lira, kjer so ugungjali svoje neslanosti. Končno se je eden njih lotil čikaškim Slovincem znanega rojaka John Gradšarja in ga na novo precej občutno ranil, da je izgu bil precej krvi. Nekaj rojakov mu je prišlo na pomoč, toda ta banda je menda še precej vajena takih dogodkov, kajti pobrala jo je z vso naglico po stopnicah. Ba je z seboj odnesla tudi nekoliko bunk za spomin. To je za nekaj minut škafilo zabavo, kajti take rabuke navadno napravijo mnogo razburjenja, posebno pri ženskah. Potem pa je šla zabava naprej po svojem starem teku. Društvo Lira ni bilo za dogodek prav nič odgovorno, ravno tako ne rojak J. Gradšar, ki ni dal poljskim profesionalnem pretepačen prav nobenega povoda za napad.

Dobro bi bilo, če bi slovenska društva takih sunljivih karakterjev sploh ne puščala v dvorano. Dobička tako ni nobenega od njih, kajti ne zapravijo nobenega centa, pač pa poskušajo še katerega okraštiti ali se pa najesti in napijati "za badava". Poleg tega pa nadlegujejo vsakega, ki jim je blizo.

Odmevi.

Nemci so osvobodili Ukrajino pred bolševiško tiranijo in utrdili ukrajinsko vlado s tem, da so pozprili ministre in razgnali rado. Najprvo so sklenili z njo mir in na pomoč so ji poslali nemške čete, da so ji pomagale premagati odpor bolševikov. Ko so to dosegli, so Nemci prišli do prepričanja, da je ukrajinska vlada nezmožna, zato so jo odstavili in nad Ukrajino so proglasili nemško vojaško diktaturo.

Ministri protestirajo proti temu činu nemške militaristične komande. Čemu? Saj so sami pozvali Nemce na pomoč, da jih rešijo

pred "skrajnostjo" bolševikov. Dosegli so s tem samo to, kar so iskali.

Iščejo se kandidata za finski, litvinski, poljski in livonski prestol; tudi se potrebuje pogumnega kandidata, ki bi bil pripravljeno prevzeti službo carja v Rusiji. Ponudbe naj se pošiljajo kajzerju v Berlin.

Finci so znani kot najbolj demokratski narod, nasproten monarhijam. Kajzer Viljem tega ne verjame, kajti po njegovem mnenju je ves finski narod za monarhijo.

V Berlinu se je baže osnovalo delniško podjetje, v katerem la-stajajo delnice namo kajzer in njegovih šest sinov. Hindenburg in Ludendorff ter še nekaj drugih dvoranskih ljubljencev; v novem podjetju bodo vplivali krona za nove vladarje po milosti božji, ki jih bo postavil kajzer tistim narodom, ki jih je osvobodilo nemško orožje.

Nemške svobode, reči nas, o gospod!

V Ukrajini se razširja anarhija. Pa so nam pravili, da kamor pridejo nemške čete, tam takoj nastopi "mir in red".

Litvinski katoliški nadškof je šel v Berlin in prošil nemškega cesarja, naj proglasi Litvinsko za monarhijo s konservativno vlado.

Kajzer mu je dal dovoljen odgovor; za protiuslugo je škof sklenil prosti vsemogočnega za popojno zmago nemškega orožja. Kajzer bi bil veliko bolj zadovoljen, če bi se sveti mož s svojimi pristajali posvetil delu vlivanja topov v Kruppovih tovarnah, ali pa organiziral legije Litvincev za nemško armado, kajti bog je nevtrelen in je pretrgal diplomatične stike z vsemi državami, celo s sveto stolico v Rimu.

Ko bi bil ti bog, pa bi te pobožni ljudje in vladarji vseh narodov prošili za zmago njihovega orožja dan za dnem in vsak teh bi trdil, da si z njimi, kaj bi storil?

Zahteva demokracije je razorožitev velikanih armad, ki jih vzdržujejo razne velesile. Ravno ta demokracija pa trdi, da sta Nemčija in Avstrija demokratični državi; saj ni res. Nemčija in Avstrija sta sklenili mir z Rumunijo in v imenu demokracije seveda sta zahtevali od nje, da razoroži svoje armade. Dovoljeno ji je imeti le kakih dvajset tisoč mož, če bi se slučajno upirali kmetje proti svojim tlačiteljem, ali delavci proti tovarnarjem. Na ta način bo Rumunija lahko prihranila na leto več milijonov levov, ki jih je do sedaj izdajala za armado. Tudi Rusiji in Ukrajini ne pusti Nemčija vzdrževati velike armade, menda iz same ljubezni do ljudstva, ki je moralo ertvovati milijarde za vzdrževanje velikih armad. Kaj pa bodo počele te države sedaj s tem denarjem, ki so ka dosedaj izdajale za armado? Tudi to so imeli Nemci v mislih, pa so svetovali tem državam, naj jim plačajo velike vojne odškodnine, in če bo kje še kaj denarja, morajo kupovati industrijske izdelke samo od Nemčije in za kak milijoneč lahko tudi od Avstrije. Če pa ne bo dovolj denarjev, naj pa te države iz hvalečnosti, ker jih je Nemčija "osvobodila", pošiljajo živila, rudnine in druge take stvari v Nemčijo, v zameno pa dobe kakšne stroje ali kaj podobnega.

Nemčija je zato, da vse druge države razorože svoje armade, ampak sama si pa pridržavi pravo, da jo ima še dalje, da bo z njo "varovala red in mir" po vsem širnem svetu ter tako vršila službo svetovnega policaja in ob enem razširjala "nemško kulturo".

Nemška kultura" pomeni v kajzerjevem besednjaku podjarmljenje narodov in brezpogojno pokorščino ljudstva napram njegovi vladi.

V čikaškem Lincolnovem parku se nahaja Goethejev spomenik, ki je stal več sto tisoč dolarjev. Kdo je Goethe? Po narodnosti Nemec. Po njegovih kulturnih delih je on mednarodna last. Njegovi pesniški umotvori so prevedeni na vse književne jezike. Vsa kulturna ljudstva so si lastila pravico,

da se opajajo ob njegovih umotvorih.

Vojna vzbuja pri nekaterih prenapetih skrajni fanatizem. Goethejev spomenik so našli nekoga jutro umazanega z blatom in pomazanega z rumeño barvo. To je seveda zelo junaksko delo; v tako sta mislila osebni ali osebni, so to izvršile. Podpisali se niso svojimi praviimi imeni, nego euo stavno "Two Americans". S tem sta bila mnenja, da sta izvršili eno največjih patriotskih del svojemu življenju. Ako bi bila ta dva revesa čitala njegova dela, ki so prevedena na angleščino, gotovo našla kako drugo polje, kjer bi pokazala svoj patriotični čut.

Upravitelji Lincolnovega parka so označili ta akt z besedo "van dalizem". Podpiramo. Izjavili so, da bodo spomenik zavarovali kar najbolje možno in če želi washingtonska vlada, bodo tudi odstranili za dobo vne, kot so storili v Washington s spomenikom Frederika Velikega, ki je stal pred zvezinim kapitolom, katerega je daroval sedan nemški cesar.

Prav je, da so odstranili spomenik monarha s pred zvezine palače. Monarhi in republika ne skupaj. Na ameriških javnih tih bi ne smelo biti mesta za predstavnik avtokracije. Zato upamo, da se na mesto, kjer je do danj stal spomenik Frederika Velikega, postavi spomenik kakoli bi, ki ima velike zasluge za civilizacijo in demokracijo.

Goethejev spomenik ne postavlja avtokracije, nego me velesila. To naj ameriški plaže tudi pove svojim čitateljem, da bodo ljudje vedeli ceniti in sojati, kaj je prav in kaj ne. Zato, če je človek slučajno meec, s tem še ni rečeno, da se mora sovražiti samo zato, ker Nemec.

Cilj demokracije je poraz nemški militarizem in uničiti erte nemškega imperijalizma. To da valed tega še vseeno lahko sstrujemo četa in moze nemške naroda, ki so s svojimi deli pri mogli k kulturni človeštva.

LJUBLJANSKI "SLOVENSKE POZIVA K VSTRAJNOSTI"

Ljubljanski Slovenci je prišil 16. februarja t. l. uvodni nek o notranji krizi v Avstriji vprašanju avstrijskega parlamenta, ter o gronjah, da bodo goslovansko gibanje s silo zatrj. Svoj članek zaključuje slede: "Vse to pa nas ne bo omaj. Ohraniti moramo hladnokrvno pa naj pride kar hoče. Merilo lokupnega uspeha ni uspel eta "Realni političarji" nam ne reje koristiti, temveč samo škoti. Isagubiti nimamo ničesar. Ostanje v Avstriji sedanja drža na uprava, čaka nas smrt. Edle lastna država je naša rešil predpogoj našega bodočega ranjanja. In samo, ako homo dom no vodilji borbo za naše zahtev lastni državi, homo nekaj dose. Neodločnega niti sovražnik ne vajuje.

Naj pride, karkoli hoče: Bo do konca — to je naše geslo — izpolnitve naših zahtev.

Vlada prepovedala izdajanje večjega praškega dnevnika "Narodni Listy."

Praška policija je zabranila daljno izdajanje lista "Narodni Listy", kljub temu, da je do z Dunaja obvestilo, da je prepoumaknjena.

Od strani vladnih organov bilo omenjenemu listu ukazano, mora cesarjev proglas o ukrajinskem miru priobčiti še enkrat to na tistem mestu, na katerem do-odredili ti organi, s posebne forme in naslovi.

Ker "Narodni Listy" trpe pomanjkanju papirja, je ureditvo izjavilo, da proglasa ne priobčiti na način, kot zahtev vladni organi. Policija je valed ga preprečila nadaljno izdajanje lista.

O stvari je podal interpelac češki poslanec v dunajskem parlamentu Stanjek, kakor je dnevniku "Narodni Listy" daljno izhajanje zpet dovolje četudi ne priobči omenjen priglasa na način, kot je zahtev la vlada; toda omeniti mora kratko, zakaj je bil ustavljen.

VESTI Z BOJISKA.

(Nastavljeno iz prejšnjega števila)

večakor ta, da mora imeti Ameri- ka najmanj ali pa več kot milijon popolnoma izvežanih vojakov v Franciji, ki bodo tvorili glavno rezervno armado za sedanjim an- gloskimi in francoskimi armada- mi.

Angleško-francoske čete so po- kuzale v zadnjih par tednih, da so zmislive obdržati vse važnejše po- stojanke in ustaviti tudi največje udarec sovražne ofenzive. Strate- gija zvezniškega poveljstva ni takojšnja kontraofenziva, temveč obramba sedanje črte in taktično smikanje, ki bo trajalo toliko ča- sa, dokler Nemci ne izkpravse svojo ofenzivo.

Medtem se bodo vežbale in pri- pravljale ameriške čete, ki stopijo v boj v veliki zavezniški ofenzivi, katere mogoče pride ob koncu po- lja. S tem načrtom so ameriški poveljniki zelo zadovoljni. Briga- diranje naših čet s francoskimi in angleškimi enotami se vrši večji- del zaradi boljega vežbanja, ako bo ameriška armada enkrat spo- sobna, da sama nastopi, bo tudi nastopila kot enota pod svojimi poveljniki in pod vrhovnim vod- stvom generala Pershinga.

Italijani okupirali goro; Dunaj taj.

Rim, 13. maja. — Italijanske če- te so večerj napadle in zasedle gorsko postojanko Corno v okrož- ju doline Arsa. Na gori, ki je 6000 evljev visoka, so Italijani vpleni- li dva topova, več strojnih pušk in večjo zalogo bojnega materiala ter ujeli sto mož. Boj je bil težav- nen, kajti goro še vedno pokriva meg, toda Avstrijci so bili tako iznenadeni valed napada, da se ni- so mogli dolgo braniti.

Dunaj čez London, 13. maja. — Avstrijski vojni stan javlja, da so Italijani prodrli v postojanke na piri Corno, ali v protinapadu so bili vrženi nazaj.

London, 13. maja. — Iz Amster- dama poročajo, da je avstrijski cesar Karl v družbi svojega zuna- njega ministra Burijana posetil kraljica Viljema v glavnem stanu kraljeve armade. Informativni vi- di govore, da je diskuzija o vpra- šanju Poljake namen sestanka, to- la je poučenih virov javljajo, da kraljica vladarja govorila o načrtih za ofenzivo proti Italiji. Nemški kaiser zelo pritiska Avstrijo, da- jolne ofenzivo proti Italijanom neofasno, ko se ponovi nemška o- fenziva na zapadu. Karl, ki je s svojim mirovnim pismom naredil precej blamaže, je zdaj pri volji sprejeti dotični madež s krvjo avo- stih podanikov v ofenzivi proti Ita- liji ali proti komursibodi, kakor bli kaiser Viljem.

Položaj na balkanski fronti.

Pariz, 13. maja. — Uradno po- ročajo, da sovražnik živahno bom- bardira italijanske pozicije na hri- stov. 1050 v okolišju Bitolja. Nem- sko-bolgarske čete, ki so hotele napesti pri Vetrniku, so bile od- vržene. Srbski in angleški avijatiški na verjater metali bombe na postaji Vardaru in Černi ter v bližini Bi- tolja so bili topniški boji.

Kazno iz inozemstva.

Austrija miali nadomestiti Bosno s kosom Poljske.

Amsterdam, 13. maja. — Po ve- stih iz Budimpešte bo Avstrija- ma pripadla Bosno, Heregovino in del Dalmacije Ogrski in za to- ležnjo se hoče odškodovati z dob- ro kosom ruske Poljske.

Nova bolgarska meja.

Amsterdam, 13. maja. — Iz Ber- lina poročajo, da je dejal bolgar- ski ministarski predsednik Rado- stov v Rukuku, da ni Bolgar- ska odstopila niti pedi zemlje Tur- ciji, kakor so poročali pred nekaj tedni. Nova bolgarska meja na se- veru zdaj drži par kilometrov od Konstantana-Cernavoda.

Nemški socialisti obsojeni v zapor.

Amsterdam, 13. maja. — Vor- ožnja" poroča, da je sodišče v Lipskem obsodilo dvanajst članov nemške socialistične stranke zaradi "veležidajstva," ker so n- štivali za strijak in razširjali tis- tvene pozive za revolucijo in str- vovlavljenje monarhije. Zaporna kazna se vrsti od osemnajst mese- cev do osem let.

Živežni položaj v Nemčiji.

Amsterdam, 13. maja. — Socia- listični poslanec Haase se je zad- naji tedni pritožil v državnem zbu- ru, kakor pišejo berlinski listi, da- častniki v nemški armadi ne do- vole depusta vojakom drugače, kakor če vlačijo s spobj velike za- voje jedi s fronte častnikovim družinam.

Rumunska kraljica ne pripozna mtru.

Amsterdam, 13. maja. — Ru- munska kraljica Marija je javno izjavila, da ne bo nikdar pripo- znala mirovne pogodbe s centralni- mi državami in da se rajše odpove svojemu naslovu, kakor da bi bi- vala v deželi pod nemško vlado.

Nemčija je z vojaškimi demon- stracijami isisila koncesije od Holandske.

London, 13. maja. — Po Reuter- jevi depeši iz Amsterdama je bila Holandska prisiljena privoliti v zahteve Nemčije, tikajoče se pre- važanja peska po njenih železni- cah. Nemški vojaki na meji pripo- vedujejo, da bi bilo prišlo do voj- ne, ako bi se holandska vlada ne bila podala. Nemci so imeli 80.000 mož s kavalerijo in artilerijo pri- pravljenih v Belgiji za napad na Holandsko. Najprej bi bili okupi- rali obrežje reke Scheldt.

Argentinja je pripoznala fínsko republiko.

Buenos Aires, 13. maja. — Ar- gentinska vlada je pripoznala re- publiko Finske.

Predsednik Irigoyen se pogaja z Nemčijo za nakup treh nemških ladij, ki so internirane v argentin- ski luki.

Novi argentinski kongres, v ka- terem je večina radikalecev, se o- tvori 16. maja Otvoritev kongresa se pričakuje z veliko napetostjo.

Vesti iz Rusije.

Nova protestna nova nemški vladi.

Moskva, 13. maja. — Bolševička vlada je poslala v Berlin novo pro- testno noto, v kateri zahteva, da se Nemčija drži brest-litovske po- godbe in preneha s sovražnostmi na ukrajinski meji. Čišerin, ki je podpisal noto, pravi, da invazija ruskih pokrajini ne bo prepričala Rusov, da je bil sploh skladen kakšen mir.

Nemški poslanik grof Mirbach je obvestil sovjetsko vlado, da Nemčija uvidi potrebo (!) okupi- rati Novorosijsk, kamor se je za- tekla ruska flota po padeu Seba- stopola. Po zahtevah Nemčije bi morala biti flota demobilizirana, ker pa še ni, čuti Nemčija nevar- nost (!) in zato mora slediti ubeg- li floti.

(Novorosijsk je ob reki Don na kozackem teritoriju petindvajset milj severovzhodno od Rostova.)

Bivši car živi v bedi.

London, 13. maja. — Dopisnik nemškega lista "Frankfurter Zeit- tung" poroča iz Rusije — kakor javljajo iz Amsterdama — da je obiskal bivšega carja Nikolaja v njegovem sedanjem ujetništvu in ga našel v veliki bedi z družino vred. Romanovce straži garnizija 25 bolševikov, ki so člani sebasto- polskega sovjeta.

Ameriške vesti.

V KLONDIKU PRIČELI S PRA- NJEM ZLATA.

Dawson, I. T. — Tukaj so že pričeli s pranjem zlata. Najprvo je pričela neka kompanija, za njo pa drugi posamezni zlatokaleci. V splošnem sodijo, da letos pro- ducirajo v Klondiku za \$3,671, 000 zlata, ali toliko kot lani.

NEČLOVEŠKA MAČEHA.

New York, N. Y. — Mrs. Jen- nie Strang je priznala na sodišču, da je svojemu 11-letnemu pastor- ju Raymondu vžgala roki, ker ji je vzel malo vkuhanega sadja. Sodišče izreče sodbo dne 15. maja.

MORILEC POBEGNIL IZ JEČE.

Cannon City, Colo. — Lemmo Gross, obsojen radi umora v do- smrtno ječo, in George Boyd sta pobegnila iz ječe. Boyd je opravil zaupna dela. Odvažal je odpadke iz kuhinje k svinjakom. Dovolil je Grossu, da se skrli pod vrečami, v katerih

je imel naložene odpadke. Tako je odpeljal Grossa skozi vrata in iz ječe, ki je pobegnil, ko so se menjale straže.

Gross je četrtinška Indijanca in ga smatrajo za zelo nevarnega človeka.

TEKSTILNI DELAVCI ODKLO- NILI PONUDBO TOVARNAR- JEV.

New Bedford, Mass. — Tekstil- ni delavci, organizirani v sedmih lokalnih unijah, se odklonili 12 1/2 odstotno povišanje meзде, ki so ga ponudili tovarnarji in so za- htevali, da se meзда poviša za 25 odstotkov.

Organizacija tekstilnih delav- cev šteje 35,000 članov.

MINIMALNA MEZDA ZA ŽEN- SKE PISARNIŠKE MOČI.

San Francisco, Cal. — Državna industrijalna komisija je odredila, da mora minimalna meзда za ženske pisarniške moči znašati deset dolarjev na teden.

ZAMOREC, KI JE NAPADEL VOJAKA, PREJEL TEŽKO KAZEN.

Pittsburgh, Pa. — Zamorec Dav- id Jackson, bivši kaznenec, ki je vojaku John D. Sullivanu prisre- del globoko rano z britvijo na o- brazu, je bil obsojen na deset let težke ječe.

Jackson je že dvakrat študiral v državi in to je njegova tretja kazen. Napadel je vojaka brez provokacije.

21 LET STARE FANTE BODO REGISTRIRALI VSAKE TRI MESSICE.

Washington, D. C. — General Crowder priporoča, da se fantje, ki postanejo stari 21 let, registri- rajo vsake tri mesce.

OZIMINA DOBRO KASE.

Washington, D. C. — Poljedel- ski department ceni pridelakišim- ske pšenice na 572,539,000 buš- ljev. Če ostane vreme ugodno, bo letošnji pridelek pšenice izredno velik.

LEPA IMENA BRZOVOLAKOV ODPADAJO.

Omaha, Neb. — Po prvem ju- niuju odpadejo posebna in lepa imena brzovlakov. Odredba je do- šla iz Washingtona. Imena Twentieth Century Li- mited, Broadway Limited itd. bo- do kmalu pozabljena reč in vshke bodo poznali le še po številkah.

MAKSIMALNA CENA ŠA KOK V COLORADU.

Washington, D. C. — Kurivna uprava je določila, da v državi Colorado stane tona (2000 fun- tov) koka \$9.80. Cena je veljavna za vse vrste koka in ne glede na to, kje je bil proizveden v državi.

OČE ZAKLAL OTROKA.

Sacramento, Cal. — 55-letni Jas. Tyren je prerezal vrat svojemu 9- letnemu sinu in 7-letni hčerki, na to je pa še sebe sunil v vrat. Zdravniki izjavljajo, da okreva. Prepri v družini je povzročil tragedijo.

ČESTNOŽELEZNIŠKI USLUŽ- BENCI GLASUJEJO O STAVKI.

East Liverpool, O. — Steuben- ville, East Liverpool and Bewer Valley čestnoželezniška družba je odklonila zahteva uslužbencev po povišanju meзде in uslužbeni glasujejo o stavki. Uslužbeni prejemalejo od 29 do 32 centov na uro, zahtevajo pa, da se jim meзда poviša na 50 cen- tov in 60 centov na uro.

ZLATA IN SREBERNA KEER- VA SE ZNIŽUJE.

Washington, D. C. — V prvih devetih mesci fiskalnega leta se je rezerva plemenitih kovin v Zlata je bilo izvoženega za \$116,000,000. Zlata je bilo izvrženega za \$180,989,092, od katerega je bilo \$70,000,000 na Japonsko, \$48, 000,000 na Španjko, \$15,000,000 v Mehiko, ostali del pa večinoma v južnoameriške republike. Zlata so uvozili za \$83,155,219; uvoz srebra se je pomnožil za več kot 100 odstotkov, kljub temu pa zaostaja za izvozom za \$19,000, 000.

BELA VRANA MED ŽELEZNI- ŠKIMI RAVNATELJI.

New York, N. Y. — "Železnice bodo pod vlado kontrolo boljše procvitale kot kedarkoli prej," je rekel F. D. Underwood, pred- sednik Erie železnice na letnem shodu delničarjev.

"Transportacija je odpovedala in bil je skrajni čas, da je vlada prevzela železnice," je nadaljeval Underwood. "Pod vlado kontro- lo bomo imeli pametno nadzrovan- je, zboljšane in dobre transport- ne razmere. Konkurenci bo od- pravljena. Mnoge ovire, ki so se razvile iz obratovanja, bodo od- stranjene."

ZARKOMET V PLINSKI TOŽBI OBRNEN NA INSULLA.

Chicago, Ill. — Občinski odsek za piln, olje in električni rasvetl- javo najbrž obrne žarkomet na Samuel Insulla, predsednika up- ravnega odbora People's Gas Light and Coke kompanije, da do- žene, zakaj hoče korporacijski pravdnik Samuel Ettelson odgodi- titi tožbo za \$10,000,000.

Občinski odsek hoče dognati, zakaj je plinska družba plačala v letu 1915 advokatski tvrdki Seh- agler, Ettelson and Weinfeld \$5- 833, zakaj je izplačala omenjeni tvrdki \$35,000, kadar je mr. Ettelson postal korporacijski pravdnik.

Ettelson je izjavil pred odse- kom, da denar ni bil izplačan za delo v tožbi, ni pa povedal, kak-šno delo je advokatska tvrdka izvršila za plinsko družbo.

SNEG V NEVADI.

Reno, Nev. — Proti večeru je pričelo snežiti, ali sneg se je ta- jal, ko se je dotaknil tal. Temper- atura je padla v dvanajstih ur- ah za 35 stopinj. V Renu je sneg v mesecu maju izredna prikazen.

POŽAR NAPRAVIL POL MIL- JONA DOLARJEV ŠKODE.

Portland, Me. — Ognjegasec so po razporem delu ustavili požar, ki je vpepelil del Westporta in je sprožil mesti Gorham in Yar- mouth, ko je uničil precej lep- god. Škodo cenijo nad \$500,000. Nekaj časa se je bilo bati, da postaneta tudi mesti Gorham in Yarrmouth plen požara.

LETALEC PONŠREČIL.

Pennacola, Fla. — Richard C. McCalk, letalski vajenec, je dobil tako hude opekline, da je umrl, letalski vajenec George J. Hen- derson se je pa poškodoval, ko sta na otoku Santa Rosa padla z le- talom na tla. Henderson bo okrevaj.

ZBORNICA SPREJELA STANO- VANJSKO PREDLOGO.

Washington, D. C. — Zbornica je sprejela konferenčno predlogo za gradnjo delavskih hiš. V ta namen je določenih \$60,000,000. Predloga je zdaj pred senatom.

ZADNJE VESTI.

ITALIJANI SO STRELI AV- STRIJSKI NAPAD.

Rim, 13. maja. — Avstro-ogrske čete so večerj izvršile napad na Monte Corno, ki so ga pred krat- kom istrigali Italijani Avstrijcem, in so bile odbite s velikimi izgubami.

BAVARSKI LETALEC UBIT.

Amsterdam, 13. maja. — Po po- ročilu kelmorajnskega dnevnika je bil ubit na zapadni fronti ba- varski letalec Geigel. Isovojeval je petinajst smag v srčnih vlah- vah, preden ga je doletela letal- čeva usoda.

NEMŠKE POTAPLJAČE PO- GREZAJO HITRJEŠE KOT JIH GRADE.

Pariz, 13. maja. — George Ley- ceux, mornariški minister, je pred zborničnim mornariškim odsekom namani, da se je pričela nemška vlada zavedati, da se brezobsejen boj s potapljačami ni obnesel, to- da ona skuša navzlic temu dejstvu prikriti resnico. Leuceux je izja- vil, da zavezniški potope več po- tapljač v letu 1918, kot jih Nemš- je sgradi.

Slovenske Narodne Podporne Jednote. Ustanovljena 8. aprila 1904. Zbirup. 17. junija 1907 v drk. Illinois. GLAVNI STAN: 287-28 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. UPRAVNI ODBOR: Predsednik: John Vogria, box 190, La Salle, Ill. I. Podpredsednik: J. Brankovik, R. F. D. 4, box 56, Girard, Kans. II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 3409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill. Tajnik: John Verderbar, 3700 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Bilagajnik: Anton J. Terberer, P. O. Box 1, Girard, Ill. Zapisknik: John Mohel, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill. HANDBORNI ODBOR: John Ambroski, 351 box, Canonsburg, Pa. Paul Berger, Tel - 1st St., La Salle, Ill. F. E. Tischer, 874 Abney Ave., Rockspring, Wyo. POBOSNI ODBOR: Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa. John Radick, box 432, Smithton, Pa. Michael Pieterick, 435 box, Bridgeville, Pa. Jakob Miklavik, L. Box 2, Wilcox, Pa. M. Petrovich, 1215 Hale Ave., Collingswood, Pa. UREDNIK "PROSVETA": John Savertall. VARNOSNI ODBORNIK: F. J. Kern, M. D., 2908 So. Clair Ave., Cleveland, Ohio. VSE DENARNE SAGEVE IN STVARI, ki se vličejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošljajo na naslov: JOHN VERDERBAR, 2627-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POKROVANJA se pošljajo na naslov: JOHN AMBROSKI, Box 351, Canonsburg, Pa. SAGEVE PREPISLJIVE VARNOSNI, ki se vličejo gl. upravnega odbora, se pošljajo na naslov: ANTON HRAAT, Box 140, Canonsburg, Pa. VSI DOPIPI, razprave, članki, namena itd. na "Prosveto" se pošljajo na naslov: UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2627-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois. VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, ogledi, se pošljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2627-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravnim "Prosveto" se rabite imeti udeležev, naravn nagilite naslov, ki je to zav- den, ako solite, da bo vsaka stvar hitro rešena. Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsaka prvja mede in tretji četorki v mesecu. Začetek ob 8. uri popoldne.

NAZVANILLO IN ZAHVALA. Žalostnim srecem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je dne 4. maja t. l. po kratki bolezni preminila naša ljubljena soproga in mati JOSEFINA ŠUSTAR v najlepši dobi svoje starosti 30 let. Pogreb se je vršil dne 6. maja. Pokojna je bila članica društva "Zvezda" šte. 111, SNPJ., koga članice so ji stale ob času nje- ne bolezni ob strani, ji pomagale po močnosti in ji priredile krasen pogreb. Srčna zahvala omenjenemu društvu za krasni venci, ki so ga podarile. Lepa hvala tudi mojemu bratu Lazar Šustarju, tšefanu in Ciril Vreškcu, ter vsem prijate- ljem, ki so kaj pomagali v britkem času in naša tolažili. Tebi pa nepozabna soproga in mati: Spavaj mirno v naročju ma- tere zemlje. Žalujodi ostali: Frank Šustar, soprog, Frank, Jo- seph in Max sinovi, Frances in Josephine hčere. — Aurora, Minn.

RADE BI IZVEDEL za mojega brata John Bregarja. Pred nekako petimi leti je bival v Indianapolisu, Ind., in ker nisem od takrat nič slišal o njem, ne vem je li še tam ali ne. Uljudno pro- sim cenjene rojake, če kdo ve za njegov sedanji naslov, naj mi ga naznani, ker on sam ne zna čitati. Če bi mu kateri rojak povedal, da ga iščem, ga prosim, da se mi naj sam javi na moj naslov: Anton Bregar, P. O. Box 304, Girard, Kans.

SELO KORISTNE STVARI. Razpolijam razne suho rože in druge pripomočke ki so opisani v knjigi "Demaci zdravnik." Imam tudi mnogovrstne dišave ki so opisane v kuhinjskih knjigah in se potrebujejo za pripravo okusnih jedi, razna semena, ka- kor seme za solate, peteršilj, fi- ziol, korenje, itd. Pišite po cenike. MATH FREDIE, P. O. Box 1811, New York, N. Y.

DR. KOLER SLOVENSKI ZDRAVNIK 638 Penn Av., Pittsburgh, Pa. PRGF. DR. MULLIN ZDRAVNIK - SPECIALIST ZA SLOVENEC 411-4th Avenue (NA SPROTI POSTE) PITTSBURGH, PA. ELEKTRIČNA PREGLEDNA I X ŠARKI Stari in skrbni zdravnik, o 25 letno izkušnje. Zdravi oporno in hitro vse bo- lezni, pluća, ledene, obični, tiganje, cervicnost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni možg. Ozdravi vsako bolezen katere prevzema v svojo oskrbo. Uporablja najhitreje evropska, ameriška in ostali delov sveta zdravila. Niske cene. Navrat brezplačen. Tolen pre- gled popolnoma jantien. Pri stani se zdravi veliko številu Slovencev. Uradno ure od 9. glntraj do 5. večer, ob so- deljah same od 10. do 12. popoldne.

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

"Strela . . . ne govorite tako glasno! Nikar pa ne mislite, da smo vsi taki. Morda li mislite, da sem jaz prišel iz ječe ali norišnice?"

"O ne!"

"Kaj torej imate zoper nočojšnje družbo?"

"Ako bi hotel pisati resnico o nočojšnji zabavi" — mu posepeče urednik na uho — "tedaj bi moral pisati o čredi lisjakov in prešičev, dasiravno te živali ne spadajo v en hlev —"

"Vi ste star falot, eigan in nesnaga! — Vi še ne veste, čigav kruh jeste. Časopis je naš — mi ga zakladamo in vzdržujemo, in vi ste naš hlapec, da veste! Le počakaj!"

Poln jeze je vstal in odšel iz sobe, da se malo ohladi. Držaj je skomizgnil. Njemu nasproti je sedela subljata deklina, ki je neprenehoma migala s čeljustmi; grizla je gumij.

Deklina je parkrat ustrelila z očmi proti Klinarici in se nagnila k uredniku.

"Med nama rečeno, gospod Držaj, jaz ne bi bila prišla, da ni bilo zaradi Klinarja. On je olrajt, ampak ona — usmili se nas, o Kriste! . . ."

Držaj ni mogel gledati žvečenja — sam ni vedel, zakaj — in zato se je obrnil v stran.

"Ne tako glasno, gospodična! — Obrzrite zase. Mladi ste še in škoda, da bi si že zdaj nakopali sovražnike, in vrhutega je vaš oče v businessu . . ."

"Hvala, gospod Držaj!"

Pogrebnik, dolgopet in dolgočasen človek z obličjem črno kravato, je medtem izpraznil svoj deseti kozarec.

"Mhm, Držaj, ta teden bomo torej čitali nekaj lepšega v našem listu."

"Kaj takinega?"

"Saj veste: narodilo se jih je več, kot pa umrlo, poročili so se trije pari in nočoj — mhm — božič je enkrat v letu, petdesetletni jubilej pa samo enkrat v življenju. Ko boste pisali dolg članek, zašnite takole: 'Cvet slovenske naselbine se je zbral v soboto večer pri našem, vrlm rojaku Klinarju z namenom, da ga počastiti na petdesetletni rojstni dan in' — in' saj veste, vse kakor je res."

"Dobro. Pisal bom, kakor je res, na primer takole: 'Slama slovenske naselbine se je znesla na kup pri občemani gospej Klinarjevi. Navzoč je bil med drugimi tudi gospod pogrebnik, ki pri takih prilikah rad pokopije svojo pamet —"

"Mhm — iztrasaš se zopet, iztrasaš! Povej mi, Držaj, dali moreš sploh živeti brez zabavljanja? — Paži se, fant! Kdor ni z nami, je proti nam. Kajli strup, ki leti s tvojega jezika, nam že preseda!"

Gospod župnik, ki se je bil že zagledal v rumeno rožo v laseh gospe Klinarjeve in v rumeno peticio na mizi, je siljal zadnje pogrebničkove besede.

"Kaj je njega treba tukaj?" je zamrmral sam pri sebi.

Tedaj je Klinarica narahlo potegnila svojo zalito ročico iz Hudsonove roke, ki je držala njeno skoraj ves večer, in pristopila k župniku.

"Neko uslugo mi boš naredil nočoj, saj se ne boš branil."

"Is sreca rad, Mary. Govori!"

"Staremu bo treba narediti majhno napitnico, saj veš, zaradi lepšega, da je stvar popolna. Pa sem malala, da bi se tebi spodobilo kot župniku. Saj ni treba dosti; par besed zadostuje. Ljudje bodo itak pijani, zato jih ni treba dolgo mučiti. Hočeš?"

"Zanesi se name, Mary."

Klinarica je stisnila župniku roko in ga pomenljivo pogledala. Godca sta hrupno godca, po sobi se je razleglo vpitje in smeh in zato ni nihče siljal polglasnega pogovora. Edinole Hudson je ljubosumno gledal proti župniku.

Bilo je tri četrti na dvanajst, ko je vstal gospod župnik in potrkal z vilicami na pražen kozarec pred seboj. Klinar je pravkar prinesel tucat polnih steklenic na mizo in obstal sredi sobe a taso v roki.

"Cenjeni gostje! —"

"Pššt — pššt, pozor!"

"Cenjeni gostje! — Izredna radost nas je doletela, da smo se zbrali nočoj v gostoljubni hiši rojaka Klinarja in ga počastili s prijetnim presenečenjem na njegov petdesetletni rojstni dan, ki nam, — ki njemu gotovo ostane v lepem spominu. Spodobilo se je, dragi moji, in spodobno smo ga počastili —"

Molk.

"Dobro je začel," jekne pogrebnik.

"Da, dobro," pripomne Držaj.

"Prosim, ne motite govornika!" —

"Prosim, ne motite me! . . . Rekel sem, da smo ga spodobno počastili. Petdeset let, dragi moji, petdeset let je pol stoletja. Ako se ozremo nazaj v življenje našega slavnjenca, vidimo hribe in doline, globoke jarke in strmine, gladke ceste in oske staze, mlakuže in mehke trate . . . vidimo, da je bilo več trnja kakor rožic v njegovih mladih letih. Ali naš jubilar je bil mož, prijatelj, mož je bil — in zato mu je Bog podelil to srečo, da je srečal v svojem življenju zvesto družbo —"

"Dajte vode, pogrebniku je slabo!"

"Zakaj bi mu bilo slabo? Mrliča para, pa mu ni slabo! Zakaj bi mu bilo ravno zdaj slabo?"

"Res mu je slabo . . . Dajte vode!"

"Nič ni res! Nalašč mu je slabo, samo da moti govornika. Dajte mu vina!"

Pogrebnik, blede kot zid, dvigne glavo.

"Nič hudega ne bo, le nadaljujte gospod župnik."

"Saj sem rekel, da ni nič!"

Medtem je Klinar boječe premeril dolgo mlado, pobral prazne steklenice in odcapljal iz sobe.

"Rekel sem, da mu je dobri Bog podelil družico, ki ga je izpeljala iz globin in strmin in srečno pripeljala na planoto blagostanja. In danes je med nami petdesetleten mož, pošten trgovec in ugleden faran, ki uživa spoštovanje in prijateljstvo. Vsa naša naselbina ga pozna, kakor tudi njegovo družico, spoštovano gospo, in vsa naselbina priznava njegove zasluge. Zato imam čast, dragi moji, da v imenu vse naše župnije napišem cenjenemu slavnjencu zdravico in mu kličem: Bog ga poživi še nekaj — še mnogo let!"

"Živio, živio! Bog te živi, Miha, še nekaj — še mnogo let!"
Na zdravje, Klinar!"
"Kje pa je Klinar? Saj ga ni tukaj. Kam je pobegnil, neroda!"
Klinarica se je pa namrdnila. Stopila je k župniku.
"Preveč je bilo čvekanja, za polovico preveč."
"Ej za božjo voljo, Mary, vsaj enkrat bodi zadovoljna! Kadar začnem, navadno ne morem hitro nehati. To je moja prirodna napaka. In vrhu tega so me motili, pa sem jim pokazal, da se ne dam motiti."
Tedaj je vstal Držaj in udaril ob kupico. Zasukel je v sobi in glave so se približale druga drugi, kakor bi jih povezal v snope.
"Dovolite mi par besed."
"Kaj . . . je šumelo v sobi —" Tudi ta bo govoril!"
"Zabavljal bo, kakor je njegova navada."
"Bog nas varuj njegovega jezika!"
Gostilničar je dregnil pogrebnika v rebra in ta — še vedno mrtvaško blede — je pogledal župnika, kakor bi ga hotel vprašati: "Ali mu dovolimo!"
Župnik je pa hotel biti liberalen.
"Pozor, dragi moji! Ne motite govornika! Gospod Držaj, urednik našega lista, ima zdaj besedo."
"Gospod Držaj ima besedo," ponovi Klinarica.
"Mhm . . . mhm — rekel bo, da smo slama —" dahne pogrebnik z ubitim glasom.
"— in lisjaki in prešiči . . ." doda gostilničar.
"Ah, potrpite vendar! Saj nihče ne ve, kaj bo povedal."
"Dovolite, dovolite — začne Držaj — samo par besed bi rad izrekel, preden odidem ali preden me vržete iz hiše. Nekdo me je povabil na vašo zabavo in naj mu bo odpuščeno. Zdaj pa k stvari. Ako hočem biti pošten napram vam in napram samemu sebi, moram povedati, da ste v zmožnosti. Gospod Klinar ne praznuje jubileja! Morda je že lani doživel petdeseto leto, mogoče ga doživljate v prihodnjem letu in recimo, da je ravno danes njegovo petdesetletni rojstni dan — vse to je postranska reč. Glavno je, da Klinar ne praznuje jubileja! Pustite moža torej v božjem miru in ne brijte noreev iz njega . . . Nasprotno pa priznajte na glas — kar priznavate na tihem — da velja nočojšnja pojedina in popivanje nekemu drugemu človeku, kateremu ste ob prihodu vsi stisnili roko in kateremu se hoste priklonili ob odhodu, ako vam dovolj . . . ali če vam bodo dovolile vaše glave . . . In če boste še napivali zdravice, napijte jo njemu, ki je lahko ponosen na svoja hlapec. Napijte mu zdravico in potem — odidite, kajti gospa Klinarjeva že težko čaka, da se izkida-te vsi — razen njega . . . Lahko noč."

Glave so se nagnile, spogledale, sledile Držaju do vrat in potem so se kakor na ukaz obrnile proti Klinarici in Hudsonu — toda le trenotek, nato je pa zopet šumelo.

"Saj sem vedel, da bo zabavljal, grdoba!"

"Ne bo več dolgo, kajne gospod župnik; takim eiganom je treba podkuriti."

Suha deklina se je namuznila.

"Meni se pa zdi, da je dobro govoril," je omenila proti očetu.

"Mož! Kaj veš ti o stvari?"

Rudniški delovodja je čutil, da ni vse v redu.

"Ali je govoril o meni?" je vprašal Klinarico, ki je komaj zakrivala gnev.

"Da."

"Kaj pa?"

"Nič slabega. Dejal je, da si dober človek."

Vzle temu, da so se trudili, obuditi prejšnjo veselost, niso mogli. Še celo pijača ni jim šla več v slast. Zabava je bila pokvarjena. Klinar je pa sedel v kotu in zadrževal.

Ko se je zbudil, je bila soba prazna. Na mizah so stale steklenice, prazne in polne, in ostanke jedil. Razlita pijača se je cedila z mize v mlako, ki je tezla v dolgih črtah po podu.

Žalostno je vzdihnil Klinar, vzel metlo in počel se. Ko je nesel nesnago na smetišče, je zašišal mrmranje v temi. Na klopi pri zadnjih vratih sta sedela njegova žena in Hudson v tesnem objemu.

Klinar je naglo položil smetiščno rahlo na tla in odšel po pratih nazaj v sobo; zelo, zelo previdno je zaprl vrata za seboj, da ne bi zasrknila. Ugasnil je luč in hitro odšel spat.

VIII.

"SPECIALIST NA DISTANCO".

Preteklo je zopet par tednov in naokrog je prišla druga poda. Martin ni šel nikamor. Povedal je gospodinji, da se ne počuti dobro in je legel na posteljo, ki je bila na srečo prazna; nočni rudarji so spali le do polne in potem so šli v mesto. Gospodinja se je velikodušno ponudila, da mu skuha starega vina, ki je po njenem mnenju najboljšje zdravilo za človeka, če mu ni kaj prav v žleudcu. Martin je pa s hvaležnim pogledom odločno ponudbo; kuhano vino je sicer še od nekdanj čislal, toda čutil je, da za njega ni.

(Nadaljevanje sledi.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Benoit Trebisaky.

(Nadaljevanje.)

"Sem najstarejši iz bodreke dežele . . . starešina vseh starost — pozdravim te, knez moj, pozdravim te, častita nevesta iz rodu krvnih sorodnikov . . . vidi, dva prikašata k nam srečo — mi vama zato v svatovski dar polagam pred noge vsa bodreke srca . . . bodita zdrava, srečna in zadovoljna . . . Eden del poročstva vojvode Niklota je izpolnjen — na drugo ga ne bo treba dolgo čakati . . . Samo umejta ceniti naša sreča!"

Čuden govor ob pozdravu, a vsaka beseda v tem govoru je bila drag kamen.

Kralj Valdemar je starešini bodrekih starost molče podal roko; niti spregovoriti ni mogel, tako ga je ganil pozdrav s teh ustnic . . .

"Tvoje ime!"

Kralj je samo zašepetal. Ni se mogel na nikak način premagati.

"Onjevoš . . ."

Valdemar je zdaj obstal z očmi na mladem možu ob starčevem boku, naklonil se k njemu in mu rekel še vedno tako tiho: "večna hvala!" in ga ni pustil niti do besede.

Mladi mož — vitez Jitrenec se je priklonil tudi kraljici, katere oči so tudi pomežikovale v globokem ginjenju . . . Zopet se je tako prijazno smehljala, na vse strani je mahala z belo roko . . .

Na rdeči, baržunasti blazinici so se lesketali ključki od Bukovski hram . . . Bilil so iz čistega zlata, narejeni nalašč v pozdrav kralju Valdemaru.

Nevesti danskega kralja se zdi, kakor da je doma . . . Oko ji je je že tudi zagledalo očeta Dobrogosta, ki je imel rok s klenjene na prsih, toda na sebi je imel nekako ponosno obleko. In zdelo se je tudi, da se je postaral; njegovo obličje je imelo polno vrask . . .

Pred njim in okoli njega so stali duhovniki v dragocenih, z zlatom okrašenih ornatih, bukovski škof z mitro na glavi in a pastirsko palčič v desnici, in belih oblek zaradi stasa ali baržuna ni bilo niti videti . . . Kako revno je bil videti oče Dobrogost proti tej krasoti, in vendar je imel on v tujakih deželi glavno in največjo zaslugo za križ . . . In nihče se ni brigal zanj, kakor da je poslednji izmed vseh . . .

Bukovski škof je pristopil h kralju in mu dal poljubiti jantarev križ, ki je bil posejan z demantni neizmerne vrednosti . . . Pozdravil ga je latinski in mu predstavil duhovništvo tudi latinski.

Kralj je bil presenečen; zdelo se je, da nekoga išče in ga ne more najti.

Na očeta Dobrogosta so pozabili popolnoma . . .

Kraljeva nevesta je bila že nestrpa. Naenkrat ji je prišlo na misel, da morabitni oni stavec v posivelem, nekdanj črnem oblaku ni oče Dobrogost; in vendar je obljubil, da on sam, — on edini na vse združi pred altarjem njuno zakonsko zvezo . . .

Med bodrekimi starosti je postajalo nemirno . . . Nekoliko se jih je zbralo okoli Gujevoša.

"Oče Dobrogost . . . Ali si ti ti? . . . Neizrečeno sem vesela, da te vidim . . . Ali me ne poznaš?"

Te besede so se nevesti izvirle iz grla z glasom, katerega ni mogoče popisati.

Mož, za katerega se sredi vse te krasote, vaega tega zlata in srebra, in nihče zmenil in ki je stal poleg drugih tako skromno, kakor da ne pozna tu žive duše, — je naenkrat stal pred belcem, čistejšim od snega, na katerem je v sedlu, prevlečenem z baržunom, sedela danska kraljica; Draguška se je sklonila k njemu, odgrnila si obraz polpregledni pajčolan, in oče Dobrogost ji je pritisnil ne bilo čelo dolg poljub . . .

"Bog bodi s teboj, duša draga!"

"Močno sem te že pogrešal, častiti oče . . . Draguška se te spominja vsak dan nešteto krat . . ."

"Bog živi našega draglega blagovestnika!"

Starosta Gnjevoš je takorekoč zagrmel, in njegovih tovariših so se mu vsi pridružili . . .

"Edini Bog živi našega dragega blagovestnika, ki nam je odgojil tako dobro kneginj!"

To klicanje se je gotovo žulo do morja, in monski valovi so je nesli na danske bregove . . .

In že je bila tu tudi Jitruška z materjo Živeno . . . Kraljeva nevesta je obe poljubila v lice, in iz polkroga je stopil stari Ljudevít, ki bi bil rad tudi nekaj spregovoril, toda nikakor mu ni hotelo iz grla na jezik . . .

Valdemir je govoril z Dobrogostom, in škofovo obličje je postajalo temnejše in temnejše. Desnica, na kateri je imel rdečo rokavico z zlatimi križi, je stiskala pastirsko palico, kakor da hoče dragoceno kovino zdrobiti . . .

In že so zopet zvonili zvonovi, vnovič doneli rogovi, zopet pele trobente, kakor bi teknovale z ropotanjem bobnov, in z vsemi temi glasovi se je burneje in burneje mešalo vriskanje ljudstva za kraljem in njegovo nevesto, idočima v mesto . . .

In drugi dan je nad staro Ljubico posvetilo solnce s svojim najsvetlejšim žarom! Od časa, ko so v temfem starem veku postavljali tu ogelni kamen prve koče, ni bilo tukaj takega dneva, in vruki onih, ki so videli današnji dan, niso videli v mestnih ulicah niti v času največjega prosvita toliko visokih in junaških vitezev, kakor jih je bilo tu tedaj, ko se je ženil danski kralj Valdemar s hčerjo češkega vojvode . . .

Ulice, vedeče v cerkev, so bile preprežene z dragocenim rdečim suknom, in kakor da so se izpremenile v najrazkošnejše drevorede . . . In koliko evetja je bilo natresenega na pot proti svetilišču. Na mnogih mestih so stali slavoloki iz zelenja . . . Marijanska cerkev je bila znotraj podobna čarobnemu vrtu.

Le ena senca, če je mogoče govoriti o senah, je motila slavnostno soglasje . . .

Bukovski škof se ni vdeležil poročnih obredov. Na nikak način ni hotel očetu Dobrogostu dovoliti, da bi blagoslovil kraljevsko zakonsko zvezo, češ, da njemu samemu pripada ta pravica, katere ne prepusti nikomur . . .

Bukovski škof je bil eden izmed onih, ki bi bili v Bodreki deželi najrajše videli stari red in na mestnih vrtgubah brunšviške prapore . . . Očeta Dobrogosta je sovražil, kakor hitro je izvedel za delovanje tega blagovestnika. Saj bi bili morali Bodreki v svojih vaseh brez njega vnovič staviti križe, vnovič bi bili morali pred njimi vklanjanj svoje glave, nedavno prognanstvo bi bilo prešlo čisto hitro, in če bi ne bilo danske pomoči, bi se bilo brunšviško gospodarstvo v uporni deželi vnovič vtrdilo . . .

Kralj Valdemar se je vendar premagal. Oče Dobrogost je moral vporabiti svojo zgovornost. Glede na svojo osebo bi bil čisto rad odstopil. Toda kralj je ukazal, in Draguška je prosila. . . (Oče Dobrogost se nato ni več obotavljal . . .)

Okoli oltarja, na katerem je gorelo morje luče, so se razpostavili danski junaki. Vošene sveče v srebrnih svečnikih so se kalile v lesku oklepov, verižic, obešenih okoli vratov, in biserov na ročajih dragocenih mečev . . .

V svetišču je bilo dober tisoč ljudi, toda nikdo ni niti dihnil, oči vseh so bile vprte v očeta Dobrogosta, katerega glas je zvenel kakor najčistejša zvonovina, in le malo, zelo malo lie je bilo, po katerih niso tekale solze . . .

"Poznam — zelo dobro poznam srce, katero prinaša ta hči iz plemenitega rodu Premisloveev nam vsem — najnatančneje poznam kristalno srce naše kraljice, saj sem jo odgajal iz detinstva . . ."

Jugoslovanske vesti.

ZBOROVANJE ZAUPNIKOV SLOVENSKEGA NAPREDNE STRANKE.

Govori o strašnih revizijah, ki se vrše na Kranjcem: "Naša dežela ima še okroglo 210.000 glav goveje živine. Leto 1917. je dala Kranjska vojski (ker se ji je grozilo) namesto določenih 46.000 komadov 58.000 glav goveje živine. Sedaj pa zahteva vojni komisar poleg določenih 46.000 komadov na leto še mesečno po 3000 glav, skupaj toraj za leto 1918 celih 81.000 glav. Ko se je proti takim nemogočim zahtevam protistralo pri ministru za prahano grofu Silviu Tarovku, ta brzojavno odgovoril: Vse, kar zahteva vojno ministrstvo, morate dati, ali pa bo nastopila vojna revizija! Uradno pa je medtem ugotovljeno, da ima Kranjska v celoti samo še 210.000 repov goveje živine. Ako vzame vojna uprava s pomočjo poljedelskega ministra 81.000 repov, potem je neizogibno, da morata prenehati po vseh mestih, trgih in sploh po celi deželi vsako uživanje mesa. S tem bo tudi postavljen križ na grob krajjske govedorejce.

Od deklaracije ne moremo več popustiti, izpolnitev deklaracij je najmanj, kar zahtevamo. I ako se nam preti, da nas bodo zopet predajali krvnikom, da nas bodo vlačili po sodnjah in toplih bičih, nas puščajo popolnoma hladne in mirne. Streljati ljudi ni niti kakva umetnost in junaštvo. I ako je bilo streljanja in obešanja v Avstriji že mnogo preveč se vendar ne bojimo in naj sam še enkrat pride nad nas. Pravijo, da je sladko umreti za domovino; gotovo pa ni ravno najmanjša čast umreti za svoj lastni narod. (Burno odobravanje. Slav našim mučenikom!) Samo to prosili našega ministrskega predsednika — pa naj je to sam Karlo Herman Wolf! — da naj se po svojih preganjenjih ozira na nas stare ljudi, ki imamo samo še malo življenja pred seboj in katerim je malo pa tem, ali izkrešejo zadnje iskro življenja iz naših trohnelih kosti. Pri te gonjah pa bomo vendar mislili kaj zato, ako pademo mi — narod bo vedno stal; (Dolgo in burno odobravanje.)

Poslanec dr. Fran Novak "Svetovna vojna je prebudila spavane sile; dokazala je isto, ko, da je načelo narodnosti in čelo demokracije temelj, brez kterega se ne more stvoriti in držati trajen in miren sporazum posameznih skupin ljudske zvezarodov kakor tudi držav.

Slovenci, demokracije po svjem značaju, nismo nikoli obupali nad svojo bodočnostjo, k nam je bilo jasno pred očmi, budo preji ali slej padle ne naše deželne meje, temveč naše papirnatne meje, ki so nas ločile od naših bratov Hrvatov in Srbov. (Živel!) Te umetne meje padajo, in tako se nam približuje boljša bodočnost, in ni vdaleč čas, ko bomo vsi Jugoslovani zedinjeni in svoji gospodarji na zemlji svoje države. V zadnjegorski vasi med kmetski prebivlilstvom, meščanstvom, delavstvom brez razlike so izmanifestacije za Jugoslovanski stvar. Manifestirale so za to, da jo naše žene brez razlike sloje, ki si naj štejejo v čast, da se hajajo med prvoborci za naše rodne pravice. Narodna napredna stranka je doživela zaradi tega sijajno satisfakcijo. Njeni zastopniki so vedno povdarjali, da je zedinjenje Jugoslovancev temelj za boljšo bodočnost tudi nas Slovence, in ker danes cel kupni narod tako misli, smemo biti prepričani, da so šli in bodo šli naši predstavniki po pravi poti.

Čisti dobiček je namenjen za plačilo navajenih Liberty Bondov.

Vstopnina za moške je \$1.25. Vsi Slovenci so uljudno vabljeni, da se mnogostevilno udeležijo tega piknika.

ODBOR.

P. S. Radi piknika se ceja soe. kluba vrši dopoldan od petdeseti uri točno.

(Dalje prihodnji.)

Vabilo na piknik

katerega priredi

Zveza Slovenskega Izobraževalnega Doma, Franklin-Boro, Pa.

v nedeljo popoldan dne 19. maja na prijaznem hribu Park Hill.

Čisti dobiček je namenjen za plačilo navajenih Liberty Bondov.

Vstopnina za moške je \$1.25. Vsi Slovenci so uljudno vabljeni, da se mnogostevilno udeležijo tega piknika.

ODBOR.

P. S. Radi piknika se ceja soe. kluba vrši dopoldan od petdeseti uri točno.